

chos. Patet, quia Episcopatus a communi officio, vel potestate sacerdotis jure divino distinguitur. Differt autem, tanquam in altiori gradu et ordine constitutus, vel quoad potestatem ordinis, ut est certum, vel quoad potestatem jurisdictionis, ut illi existimant, qui putant jurisdictionem Episcoporum esse de jure divino. Sed quia hoc forte verum non est, probabilius dicitur excellentiam Episcoporum in jurisdictione esse de jure ordinario Ecclesiastico, juri divino valde consentaneo. In hoc ergo sensu, verum est Episcopos principaliter habere curam pastoralem quam parochos. Quia illi sunt quasi principes Ecclesiarum, et habent universaliorem curam, et magis independentem quam parochi. Nihilominus tamen addendum est, inferiores praelatos etiam esse ordinarios pastores, et exercere illam curam, non ut instrumenta Episcoporum vel officiales, seu quasi vicarios eorum, sed ut causas proximas, sua propria, et in suo ordine principali virtute operantes.

22. *Declaratur distinguendo tres inferiorum pastorum gradus.* — *De primo gradu.* — *In secundo gradu.* — Declaratur distinguendo in his inferioribus pastoribus tres gradus: unus est quorundam praelatorum carentium Episcopali consecratione, et consequenter inferiorum Episcopis in potestate ordinis, et nihilominus æqualium illis in potestate jurisdictionis, cum exemptione ab ordinariis Episcopis, et independentia ab illis, et cum immediata subjectione et dependentia solius Apostolicæ Sedis. Et de his clarum est exercere pastorem curam ut causas principales. Quia non minori virtute operantur quam Episcopi in omnibus illis effectibus et actibus hierarchicis, qui a caractere seu consecratione Episcopali non pendunt; ut sunt illuminatio, purgatio, et perfectio subditorum, etc., et eandem obligationem habent cum æquali etiam dependentia a Papa. Secundus gradus istorum praelatorum est, Archidiaconorum vel similibus, qui jurisdictionem quidem Episcopalem ordinariam participant, non tamen totam, nec cum exemptione seu recursu immediato ad Summum Pontificem. Et de his etiam manifestum videtur, exercere pastorem curam, ut causas principales; tum quia ex vi sui muneris habent illam curam quam exercent, et non potest Episcopus illam auferre; tum etiam quia possunt jurisdictionem suam delegare, quod est signum ordinariæ jurisdictionis, quæ in suo ordine principalis est. Tum præterea quia subordinatio, quam retinent ad

Episcopum, non est contra principalem curam in suo ordine, quia etiam Episcopi jurisdictioni aliquo modo est subordinata Archiepiscopali. Nam in natura libera etiam causa proxima principalis est, etiamsi ab universaliori pendeat, ut evidentius ex sequenti puncto, et a fortiori constabit.

23. *In tertio gradu.* — In tertio igitur gradu constituuntur parochi particularium Ecclesiarum, qui proprie non comprehenduntur nomine praelatorum, juxta communem usum juris, et modum loquendi Doctorum. Nam praelati proprie dicuntur, qui jurisdictionem ordinariam etiam in externo foro ecclesiastico habent; isti autem parochi non habent ordinariam jurisdictionem externam, et ideo proprie praelati non dicuntur. Nihilominus tamen sunt proprii pastores, sicut in jure vocantur, vel comprehenduntur sub nomine proprii sacerdotis, in cap. *Omnia utriusque sexus*, de Pœnit. et remis. Quapropter juxta materiæ capacitatem non possunt dici officiales Episcoporum, sicut est vicarius ejus, vel officialis, vulgariter dictus provisor; sed sunt proprie pastores in suo gradu, et a mercenariis distinguuntur, quos etiam Christus, Joan. 8, propriis pastoribus opponit. Unde non sunt etiam proprie instrumentales causæ respectu Episcoporum, sed sunt causæ proximæ principales, juxta materiæ capacitatem. Nam, licet respectu Christi Domini sint causæ instrumentales, et ministri ejus, hoc modo etiam Episcopi, et ipse Summus Pontifex sunt causæ instrumentales. Tamen, sicut Episcopi dicuntur causæ principales moraliter, quia habent proprium jus, et potestatem quasi propriam et intrinsecam ad suum munus exercendum, ita et parochi in suo ordine sunt domini suorum beneficiorum, et propriam potestatem ac officium exercent, et propriam obligationem adimplent, et non tantum alienam exequentur.

24. *Bene possunt parochi dici veri pastores, licet sint coadjutores et subordinati Episcopis.* — *Probatur.* — Nec refert quod parochi sint quasi coadjutores, nam etiam Episcopi sunt cooperatores Pontificis, et in partem sollicitudinis vocati, non in plenitudinem potestatis, ut dixit Vigilus Papa, epist. 1, c. ult., et refertur in c. *Qui se scit*, 2, q. 6, ubi etiam habet illam sententiam: *Qui se scit aliis esse præpositum, non moleste ferat aliquem sibi esse prælatum.* Quam in simili casu docuit Julius I, epist. 1, in fine; et Leo, epist. 82, alias 84, c. 7, per quam insinuant, quod licet Episcopi

sint veri pastores principales in suo ordine, nihilominus subsunt superiori pastori; ita inferiores pastores sunt in suo gradu proprii pastores, licet Episcopis subordinati sint.

25. *Confirmatur ulterius ex Concilio Tridentino.* — Potest confirmari ex Concilio Tridentino, sess. 23, c. 1, de Reform., ubi cum vellet præcepta de residentia Episcoporum et parochorum tradere, generaliter de pastoribus loquens, hoc jactat fundamentum: *Divino præcepto mandatum esse omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbique divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere, etc., pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam gerere, et in cætera munera pastoralia incumbere*, ex quo fundamento infert obligationem Episcoporum ad residendum; et postea subinfert: *Eandem omnino de curatis inferioribus, et aliis quibuscumque, qui beneficium aliquod Ecclesiasticum, curam animarum habens, obtinent, Sacrosancta Synodus declarat et decernit.* In quo contextu manifeste sentit Concilium parochos comprehendere sub propriis pastoribus, quibus per se et ex officio convenit animarum cura, quos etiam a mercenariis distinguit; ergo sentit non esse tantum officiales Episcoporum, quasi ministros vices ipsorum gerentes, et instrumenta aliena virtute operantia, seu alienam obligationem exequentia, sed esse proprios pastores, quibus per se a principe parochorum, seu domino totius gregis ovium cura demandata est. Ex quo addit Gerson, statum, seu munus parochorum esse de jure divino, et de Christi institutione, ita ut non possit a Pontifice tolli ab Ecclesia, sicut non potest auferri status Episcoporum, quia etiam parochi ad integrum ordinem hierarchicum a Christo institutum pertinent. Estque hoc probabile, tum ex antiquissima traditione, tum quia ad bonum regimen Ecclesiæ, et salutem animarum est necessaria hæc parochiarum distinctio, et priorum parochorum institutio; sed quia hoc incertum est, in proprium opus de ordine et ecclesiastica hierarchia, id reservamus. Nunc enim nobis sufficit quod de facto munus hoc parochorum, tanquam pastorale, cum propria potestate et jure, seu quasi dominio sit institutum; sive institutio sit absolute de jure divino, sive per Ecclesiasticum completa sit.

26. *Omnes inferiores pastores habere statum sive munus exercendi actiones vitæ perfectæ,*

asserunt prædicti auctores. — *Probatur ex Concilio.* — His ergo positis tanquam in re ipsa certis, colligunt prædicti auctores, omnes inferiores pastores habere statum, vel proprium munus et obligationem exercendi actiones vitæ perfectæ, ac subinde esse in statu perfectionis exercendæ. Quod videtur suaderi satis probabiliter ex verbis allegatis Concilii Tridentini, nam illæ actiones pastorales, quas numerat, magnam perfectionem in pastore requirunt; præsertim, *pascere gregem verbo et exemplo in omni bonorum operum genere, sacrificium et sacramenta digne offerre et ministrare, et corporalibus ac spiritualibus operibus misericordiæ incumbere.* Ergo status, qui ad hæc et similia pastoralia opera obligat, ex parte materiæ status est perfectionis exercendæ. Probatur consequentia, tum quia status, qui obligat ad actiones perfectas, et ad frequentem earum usum, status perfectionis est; sed talis est status horum parochorum; ergo. Tum etiam quia status, ex natura sua supponens et requirens in persona sufficientem virtutem ad opera ex genere suo perfecta, et vitandi contraria, merito dici potest status perfectionis; talis autem est hic status, ut ex verbis Concilii colligitur. Et confirmari optime potest ex his quæ de his muneribus et ministris eorum tradit Basilius, in Regul. moral., reg. 70, præsertim cap. 10, 11, 13, 16, 19 et seq., et reg. 80, c. 11 et seq., ubi de prædicatoribus verbi Dei loquitur, a fortiori autem hos comprehendit, quibus ex officio munus hoc convenit.

27. *Confirmatur ulterius ex Pontificali Romano.* — Unde confirmari hoc potest secundo, nam in Pontificali, inter alia munera, hæc duo tribuuntur sacerdoti, scilicet, *præesse et prædicare*, et subditur inferius, hos designatos esse in septuaginta discipulis a Christo electis, quos binos ante se misit: *Ut doceret, ait, verbo simul et facto, ministros Ecclesiæ suæ, fide et opere, debere esse perfectos.* Tribuuntur autem sacerdotibus illa munera, non quia ex vi solius ordinationis jus gubernandi, seu exercendi pastorem curam, et prædicandi accipiunt; sed quia ad illos fines inter alios ordinantur, et quasi proxime disponuntur. Et sic etiam dixit Isidorus, l. 2 de Div. offic., c. 7: *Sacerdotibus, sicut Episcopis dispensatio mysteriorum Dei commissa est; præsumunt enim Ecclesiæ Christi; et in confectione divini corporis et sanguinis consortes cum Episcopis sunt; similiter et in doctrina populorum, et in officio prædicationis.*

28. *Non infringit superiorem resolutionem esse Episcopos in altiori gradu perfectionis.* — Nec obstat quod Episcopi sint in altiori gradu perfectionis, quam isti inferiores praelati vel curati. Quia, sicut in statibus acquirendæ perfectionis unus esse potest perfectior alio, ut postea videbimus, ita etiam sub communi statu perfectionis exercendæ potest esse varietas et inæqualitas in gradu perfectionis. Sic ergo dubitandum non est quin Episcopi sint in altiori gradu perfectionis quam inferiores praelati, quia quo universalior et principalior habent curam, eo ad illuminandum excellentius, magisque perficiendos alios verbo et exemplo obligantur. Unde peculiari etiam potestate ordinis ex officio possunt alios confirmare, presbyteros ordinare, Episcopos consecrare, et per potestatem jurisdictionis altioris et universalioris providentiam diocesis suæ habere tenentur; et simul congregati in Conciliis, etiam in universalem Ecclesiam aliquem influxum, saltem suffragium ferendo, habere possunt. Ideoque excellentiorem virtutis et perfectionis statum munus illud postulat. Hoc autem non obstat quominus etiam inferiores praelati in statu perfectionis sint, quatenus ad multa opera ejusdem rationis destinantur, licet non eodem modo, nec in tam excellenti gradu. Imo etiam sub ipsis Episcopis invenitur varietas et inæqualitas. Nam inferiores praelati, qui participant jurisdictionem episcopalem, ad plura et perfectiora opera obligantur; et ideo proximi sunt Episcopis in statu perfectionis; et qui inter eos sunt exempti, videntur etiam ad majorem perfectionem obligari, vel in eis supponi debere; quia quo superiori modo magisque independenti operantur, eo perfectiores et aptiores ad tale regimen supponantur. Denique in infimo gradu erunt curati, quia magis limitatam habent spheram et actionem; nihilominus tamen aliqua ex parte illum statum participant, quatenus ex officio eisdem operibus perfectionis magna ex parte incumbunt.

29. *Probabile est inferiores praelatos, etiam parochos, esse aliquo modo in statu perfectionis exercendæ.* — Ex his ergo quæ de immutabilitate horum praelatorum inferiorum in suo munere, et de perfectione operum eorundem munerum dicta sunt, videtur probabiliter colligi, hos praelatos seu pastores animarum esse aliquo modo in statu perfectionis exercendæ, non acquirendæ, seu in statu perficientium, non perficiendorum, maxime si cum munere hujusmodi sacerdotalis ordo jungatur. Nam,

sicut Innocentius III dixit, conjugium episcopi cum sua Ecclesia consecratione consummari, si institutio, seu collatio, aut electio, et confirmatio in tali praelatione aut beneficio antecedit, ordinarie vero solet præcedere ordinatio sacerdotalis. Et ideo diximus supra, per illam quasi inchoari statum perfectionis simplicium sacerdotum; nunc vero addimus, addita pastoralis cura compleri quodammodo in suo gradu aliqualem statum perfectionis hujusmodi praelatorum. In quo aliquid considerari potest pertinens ad perfectionem vitæ contemplativæ, et aliquid vitæ activæ, et primum habere ex vi sacræ ordinationis; secundum autem ex vi praelationis. Nam ratione ministerii consecrandi, et offerendi corpus Christi, quod per sacerdotalem ordinationem accipiunt, ad altioris rerum divinarum considerationem, majoremque animi puritatem obligantur; ratione vero praelationis tenentur salutem proximorum procurandæ incumbere. Et quia ex vi ordinationis et susceptionis talis muneris ad utraque opera perpetuo dicuntur, non incongrue dicuntur esse in statu perfectionis dicto modo, licet in gradu inferiori vel infimo illius ordinis, ut explicatum est. Et sane quævis D. Thomas, Cajetanus et alii in modo loquendi differant, in re non discrepant. Nam idemmet D. Thomas, Matth. 5, in ultimis verbis, distinguens statum perfectionis viæ in tria membra, unum vocat ordinis, alium praelationis, et tertium religionis, significans non solum praelatos omnes, sed etiam clericos esse in statu perfectionis. Unde aliqui conciliant illas sententias, dicentes hos praelatos non simpliciter, sed tantum secundum quid esse in statu perfectionis, quod facile potest admitti, nec de vocibus contendendum est; et res ipsa in sequenti capite decimo octavo explicabitur.

CAPUT XVIII.

UTRUM STATUS EPISCOPORUM PERFECTIOR SIT, QUAM STATUS RELIGIOSORUM.

1. *Comparatio non fit inter personas, sed inter status.* — Hæc comparatio odiosa videri potest, et ideo vitanda, ut tetigit Waldens., lib. 3, tom. 3, de Sacramental., tit. 9, c. 8. Verumtamen facile tollitur invidia, si et prudenter ac modeste tractetur, simulque consideretur non fieri comparisonem inter personas vel merita earum, sed inter status, eorumque conditiones seu qualitates. Vel, ut dixit D. Thomas, d. q. 184, art. 8: *Comparatio fit*

ex genere operum, non ex charitate operantis, sicut Christus, Luc. 7, vitam contemplativam activæ prætulit, dicens: Maria optimam partem elegit. Sic ergo comparatio non est odiosa, sæpeque in discursu hujus materiæ occurrit. Fortasse tamen videbitur hoc loco præpostera dicta comparatio, quia nisi sint extrema cognita, non potest inter ea comparatio fieri; hæc autem nondum explicuimus religiosum statum; quomodo ergo possumus illum cum alio statu comparare? Verumtamen ad comparisonem faciendam sufficit nobis generalis divisio superius data de statu perfectionis exercendæ vel acquirendæ. Nam hæc membra secundum generales rationes suas satis explicata sunt, et secundum illas tantum status praelatorum et religiosorum, quasi ex genere suo, comparamus. In hac autem comparisonem duo possunt inquiri: unum est, quis status istorum sit perfectior, comparando maximum et perfectissimum statum unius ordinis ad maximum alterius. Aliud est, singulos status unius generis cum singulis alterius conferendo; ex his autem comparisonibus, prior in præsentem capite definitur, quia reducitur ad comparisonem status episcopalis cum religioso; de altera vero in cap. 19 dicemus.

2. *Conclusio, Episcoporum statum quocumque statu religiosorum perfectiorem esse.* — Dico ergo episcoporum statum esse perfectiorem quocumque statu religioso, ac subinde statum perfectionis exercendæ perfectiorem ex suo genere esse, quam statum acquirendæ perfectionis. Hæc posterior pars clara est, quia comparatio ex genere fit secundum suprema capita utriusque extremi; in statu autem perfectorum, seu perfectionis exercendæ, episcopatus est summus; ergo si ille excedit omnem statum perfectionis acquirendæ, profecto ille status praelatorum ex genere suo perfectior est. Prior igitur pars probatur imprimis ex Conciliis, Pontificibus, et aliis Patribus c. 13 allegatis, qui non solum dicunt episcopos esse in statu perfectorum, sed etiam esse in sublimitate, cui nullus alius status potest adæquare. Deinde probatur ex operum excellentia, ad quæ ex vi illius status perpetuo obligantur et consecrantur praelati. Nam talia opera sine magna perfectione pro dignitate exerceri non possunt, et ex natura sua perfectiora sunt, et magis ardua, quam ea ad quæ religiosi ex vi sui status consecrantur; ergo status Episcopi excedit absolute totum ordinem status religiosi. Consequentia est clara, quia status perfectionis quasi specificatur ab actibus ad quos

principaliter ordinatur. Unde ex habitudine ad perfectiores actus, status judicandus est perfectior, præsertim si modus habitudinis sit etiam perfectior, ut est in Episcopo; quia est in illo ut in perfecto et perfectore, et non ut in perficiendo.

3. *Confirmatur ratio tradita.* — Propositio autem assumpta ex muneribus episcoporum stabilitur; nam imprimis habent omnes excellentias quas habent inferiores Praelati; et deinde habent illas universaliori et altiori modo; et præter eas habent alias omnino proprias et valde perfectas, quæ omnia breviter declarantur. Nam imprimis habet Episcopus commune cum aliis inferioribus docere, prædicare et illuminare alios verbo; imo hoc munus quasi per antonomasiam solet tribui Episcopis, quia et majori auctoritate illis convenit, et ipsos etiam inferiores pastores sibi subordinatos illuminare debent, docere et dirigere. Propter quod Concilium Tridentinum, sess. 25, c. 11, de Reformat., dicit, *prædicare esse proprium Episcoporum munus*, juxta præceptum Christi datum Apostolis, Marci ult.: *Prædicate Evangelium*; nam in eo munere Episcopi Apostolis succedunt. Et in Pontificali Romano, sub titulo de Consecratione Episcopi, inter munera Episcopi ponitur *interpretari*, utique Scripturam quando verbum Dei fidelibus proponit, seu prædicat, hoc enim multo magis ad episcopale munus pertinet, quam ad inferiores ministros. Unde in septima Synodo, post actionem septimam, c. 2 dicitur: *Substantia summi sacerdotis nostri sunt eloquia divinitus tradita, id est, vera Scripturarum divinarum disciplina.* Et refertur in c. Omnes, 38 d. Et Origenes, homil. 6 in Leviticum: *Hæc duo, inquit, sunt Pontificis opera, ut a Deo discat legendo divinas Scripturas, et sapius meditando, ut populum doceat.*

4. *Probatur pertinere ad Episcopum illuminare.* — Secundo, pertinet maxime ad Episcopum omnes exemplo illuminare, quia non potest abscondi civitas supra montem posita; et quia bonus pastor ante oves vadit, et oves illum sequuntur. Unde Concilium Toletanum XI, c. 2: *Quantum quis, inquit, præcelsi culminis obliet locum, tanto necesse est præcedat cæteros gratia meritorum, ut in eo, quod præsidet singulis, singulariter ornetur eminentia sanctitalis, habens semper in ore gladium veritatis, et in opere efficientiam luminis.* Quæ verba pio et erudito scholio illustrat ibi insignis ejusdem Ecclesiæ Archiepiscopus, D. Garcia a Loaysa; in quo ex Scripturis et Patribus multa ad hoc